

Fornybar
Norge

Naturkompasset

Naturregnskap for prosjekter

- et verktøy for å skille mellom gode og dårlige utbyggingsprosjekter i naturen

Osloregionen IPR
24. september 2026

Vegard Pettersen, Fornybar Norge

Fornybar Norge - en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for hele fornybarnæringen

Representerer

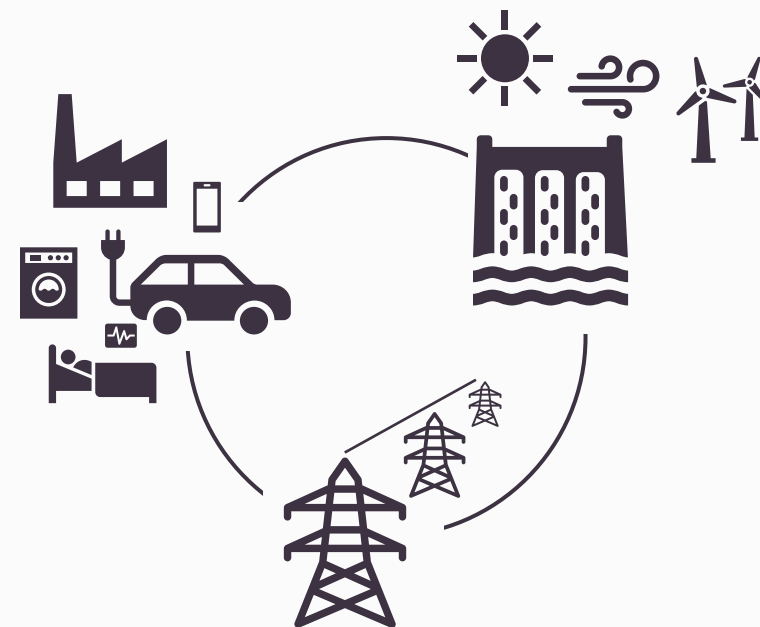
443

- Medlemsbedrifter i Norge
- 50 ansatte
- Kontor i Oslo og Brussel

Våre medlemmer står for over

90%

- av strøm- og nettkundene
- kraftproduksjonen i Norge
 - nesten 2000 kraftverk og 356.000 km med strømnett
- energientreprenørene i Norge
- 70 % av fjernvarmen i Norge

Vårt oppdrag

- Bidra til at Norge blir et nullutslippssamfunn med vekst og verdiskapning basert på fornybar energi, elektrifisering og annen utslippsfri energibruk.
- Sikre at fornybarnæringen får rammebetingelser som gir lønnsomhet og konkurranseevne.
- Fremme bærekraftige energiløsninger og sameksistens med andre samfunnsinteresser.

Styrevedtak – 28.11.2024

**«Fornybarnæringen
gjennomfører konkrete
naturpositive
initiativer,
og jobber for en
naturpositiv utvikling.»**

Osloregionen

Osloregionens politiske prioriteringer er jernbane, Oslofjorden og kraft og energi.

Vi mener: Energi

Osloregionen IPR mener at regionen må sikres atskillig mer energi i de kommende årene for å nå mål om å bli et lavutslippssamfunn. Nettet må bygges ut og ny energiforsyning etableres, samtidig som det må settes inn flere tiltak for energieffektivisering og energifleksibilitet samt ivareta beredskap og samfunnsikkerhet.

Korte fakta om energi

- Østlandet har et kraftunderskudd på 16 TWh i 2024, og fremtidens verdiskaping er avhengig av kraft og det forventes en forverring av situasjonen frem mot 2029.
- Omlegging av transportsektoren og industrielle prosesser vil kreve mye ny kraft.
- 54 % av BNP skapes på Østlandet (uten olje/gass).
- I Osloregionen bor 42 % av landets befolkning og 42 % av landets arbeidsplasser finnes her.

Osloregionen interkommunalt politisk råd (IPR) er et strategisk samarbeid mellom 65 kommuner, inkludert Oslo kommune. Hovedstadsregionens overordnede mål er å bli et lavutslippssamfunn mot 2050, ha en flerkjernet utvikling basert på lokale fortrinn, samt være attraktiv for næringsetablering, investering og kompetent arbeidskraft.

Kontakt oss: malfried.baik@osloregionen.no
E-post: malfried.baik@osloregionen.no

osloregionen.no
November 2025

Osloregionen

Utbygging av nett

Utfordring:

Manglende kapasitet i kraftnettet – særlig på Østlandet – truer både eksisterende industri og nye grønne etableringer. Dette bremser det grønne skiftet og svekker Norges konkurransekraft.

Løsning:

- Utbyggingen av strømmettet må akselereres og konsesjonsbehandlingen må gå raskere. Områder der forsterkning og behov for bedre utnyttelse av nettet er størst, gis prioritet.
- Det trengs målrettede finansieringsløsninger som reduserer belastningen for sluttbruker ved oppgradering og utbygging av strøm- og varmenett.
- Kabel må vurderes som et reelt alternativ – også på høyeste spenningsnivå – der det gir lavere samlet belastning for nærmiljø og bebyggelse enn luftspenn.

Gevinst:

Utbygging av kraftnettet skjer raskere og treffer mer presist der behovet er. Langdryge prosesser effektiviseres, samtidig som naturangang og arealbruk ivaretas.

Fornybar energiproduksjon

Utfordring:

Tempoet i utbyggingen av fornybar energi henger ikke med på behovene til den grønne omstillingen.

Løsning:

- Nasjonale reguleringer og økonomiske insentiver må styrkes for å utløse mer fornybar kraft der hensyn til arealbruk tas for å oppnå lavest mulig konflikt.
- Kommuner og regioner må få bedre insentiver og økt kompetanse for å utvikle lokal energiproduksjon.
- Styrke økonomiske insentiver som bidrar til innovative løsninger for fornybar kraft.

Gevinst:

Raskere utvikling mot et nullutslippssamfunn med minimal belastning for arealbruk og naturvern.

Energifleksibilitet

Utfordring:

Dagens regelverk er ikke tilstrekkelig for å bidra til raskere utvikling for økt fleksibilitet i energibruken.

Løsning:

- Lovverket må tilpasses fleksible løsninger for kraftdeling i begrensede områder, som industriklynger og næringsparker, slik at flere energikilder kan samspille og utnyttes mer fleksibelt.
- Smarte løsninger må tas i bruk for å styre strømforbruket dit behovet er størst – gjennom tidsforskyvning, bedre distribusjon og TPV-avtaler (Tilknytnings på vilkår).
- Finansieringsløsninger må videreutvikles for å øke kompetansen om energifleksibilitetsløsninger i kommunene, samt øke FoU samarbeid mellom energiaktører, kommuner og forskningsmiljø.

Gevinst:

Redusert energibruk, og bedre utnyttelse av det etablerte kraftnettet. Forbedret samspill mellom ulike energibærere og redusert behov for ny kraftutbygging og arealbruk.

Energieffektivisering

Utfordring:

Det satses for lite på løsninger for energieffektivisering i alle sektorer.

Løsning:

- Bedre støtteordninger for valg av energieffektive prosesser og utstyr i bygningene.
- Nasjonale reguleringer og økonomiske insentiver må styrkes for å fremme utnyttelse av overskuddsenergi og sirkulærøkonomi.
- Gi kommunene bedre verktøy og veiledning for å lykkes med energieffektivisering og fleksibilitet.

Gevinst:

Redusert energibruk og bedre utnyttelse av lavtemperaturenergi gir lavere belastning på kraftsystemet, mindre behov for ny utbygging – og sparer både kostnader og natur.

Osloregionens innsatsområder:

- Areal, transport, mobilitet og logistikk
- Klima, miljø og natur
- Konkurransekraft og næringsutvikling

Areal, transport, mobilitet og logistikk

Areal, transport, mobilitet og logistikk henger tett sammen, og utgjør et av Osloregionens sentrale innsatsområder.

Hvordan vi bruker arealene og binder regionen sammen med transport, påvirker både konkurransekraften og klimaavtrykket vårt.

Arbeidet bygger på [Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen \(PDF\)](#), vedtatt av styret i mai 2016. Strategien legger til grunn en flerkjernet utvikling – der flere byer og tettsteder utvikles som egne knutepunkter – for å styrke regionens internasjonale konkurransekraft og nå nasjonale og regionale klimamål.

Innenfor samferdsel er jernbane og ny riktstunnel de viktigste prioriteringene.

- Osloregionen mener: Jernbane
- Derfor: Ny riktstunnel

Klima, miljø og natur

Klima, miljø og natur er et av Osloregionens sentrale innsatsområder.

Kommunene i regionen har store muligheter til å kutte utslipp og ta vare på naturen – og størst kraft har vi når vi jobber sammen.

Ambisjonen er forankret i [Ordførererklæringen om klima og miljø](#), signert 2. juni 2022, der ordførerne slår fast at Osloregionen skal være Europas ledende hovedstadsregion innen klima og miljø.

Klima- og miljøhensyn er samtidig integrert i arbeidet vårt med [areal og transport](#) og [konkurransekraft og attraktivitet](#).

Oslofjorden er vår viktigste politiske prioritering på området.

- Osloregionen mener: Oslofjorden

Under finner du prosjektene, nyhetene og dokumentene som viser hva vi jobber med.

Tidlig fase $\longrightarrow$

Detaljfase

Naturkompass

Utførelse → Miljøovervåkning

Naturkompass

asplan
viak

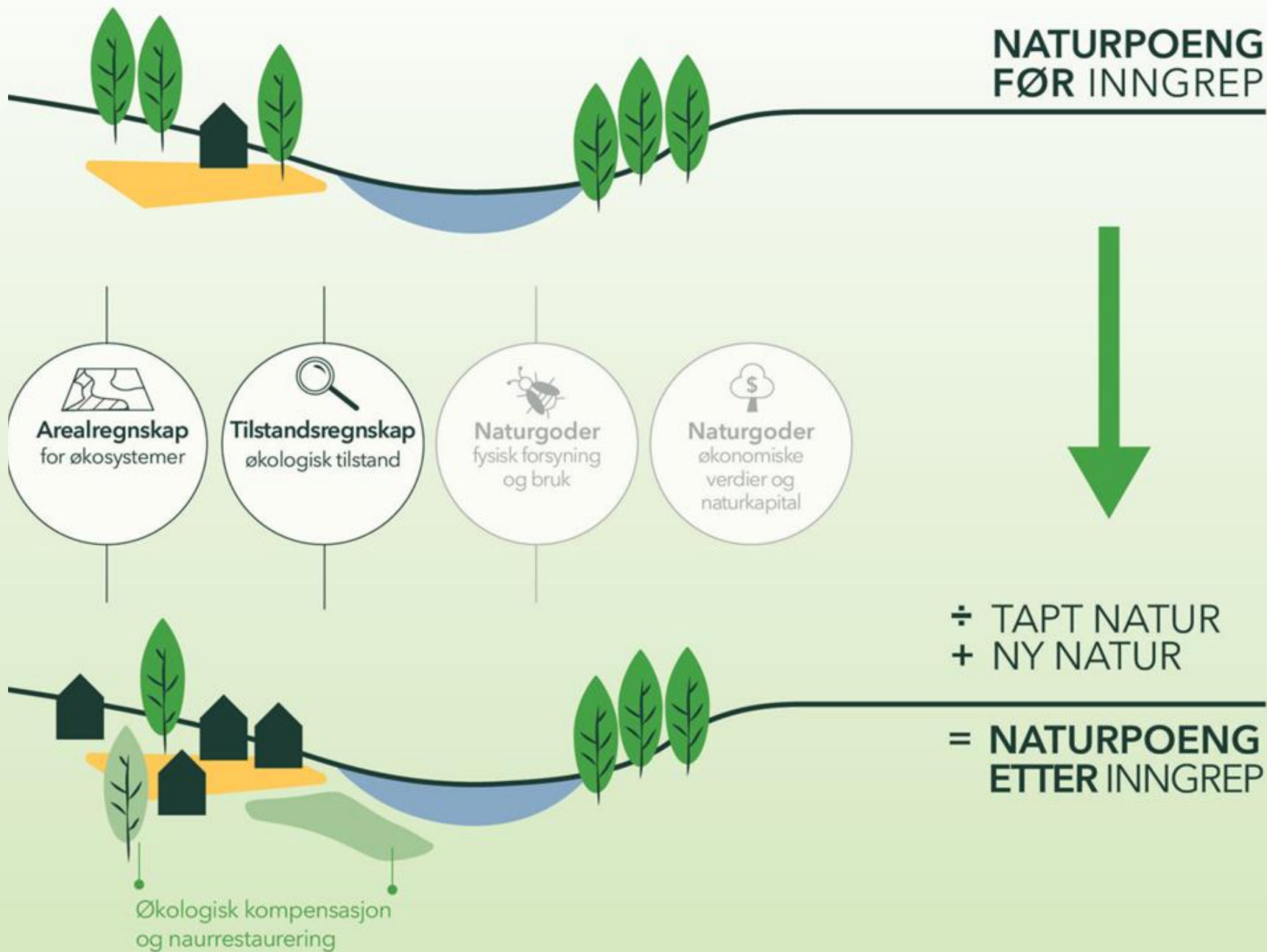

Multiconsult

Naturkompasset

- Faglig solid. Kunnskapsbasert og sektornøytral metode
- Måler naturpåvirkning i arealkrevende prosjekter
- Egnet for alle arealintensive næringer
- NVE og MDir i referansegruppe. Tett kontakt med sivil samfunn

Beregning av naturpoeng

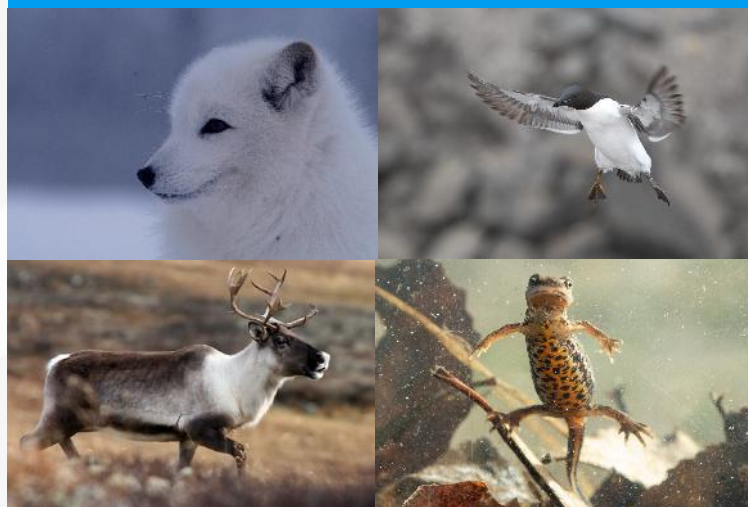
Tre delregnskap:

Økosystemareal

Kilder: Anna M Næss/Rambøll, Artsdatabanken, Natur i Norge

Økologiske funksjonsområder

Kilder: Arild Landa (NINA), Sebastian Descamps (NHM/Artsdatabanken), Norsk Villreinsenter, Hallvard Elven (NHM/Artsdatabanken)

Vannmiljø

Kilder: Therese F Moe/NIVA

Beregning av naturpoeng

Tre delregnskap:

Økosystemareal i prosjektområdet

- Grunnleggende økosystemkart (NiN3 eller grunnkart for arealregnskap),
- Naturtyper etter MDir's instruks (MI-typer)
- Verneområder inkl utvalgte naturtyper
- («øvrig natur», geologisk mangfold og landskap)

Økologiske funksjonsområder 1 km utenfor planens fysiske inngrep

- Et utvalg «mobile arter» med nasjonal forv.interesse (pattedyr, amfibier, reptiler, fugler og fisk)
- Ulik størrelse på funksjonsområdet for ulike arter
- Landskapsøkologiske sammenhenger (vanskelig)

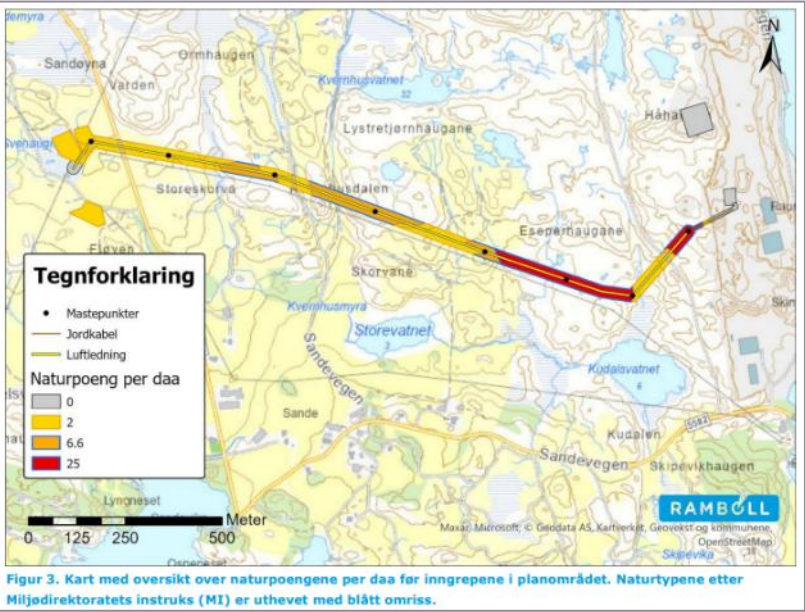
Vannmiljø 1 km utenfor direkte påvirket areal

- Vannforekomster, ref Vann-nett
- FKB Vann (datasett)
- Linje laget «elvebekk»
- Flatelagene «elv» og «bekk»

Eksempel: BKK

Ny 132 kV kraftledning Sandøy – Raunholmen i Gulen kommune

Arealinndeling

Naturpoeng før utbygging

Arealtype	Før utbygging
Semi-naturlig eng	38
Naturbeitemark	58
Kystlynghei	367
Bebyggelse og annen infrastruktur	0
Dyrket mark	0,2
Grasmark, innmarksbeite	44
Skog	1,1
Hei og buskmark	12
Annet lite vegetert mark	2
Myr	11
Elver og bekker	155
Sum naturpoeng før	686

Naturpoeng etter utbygging

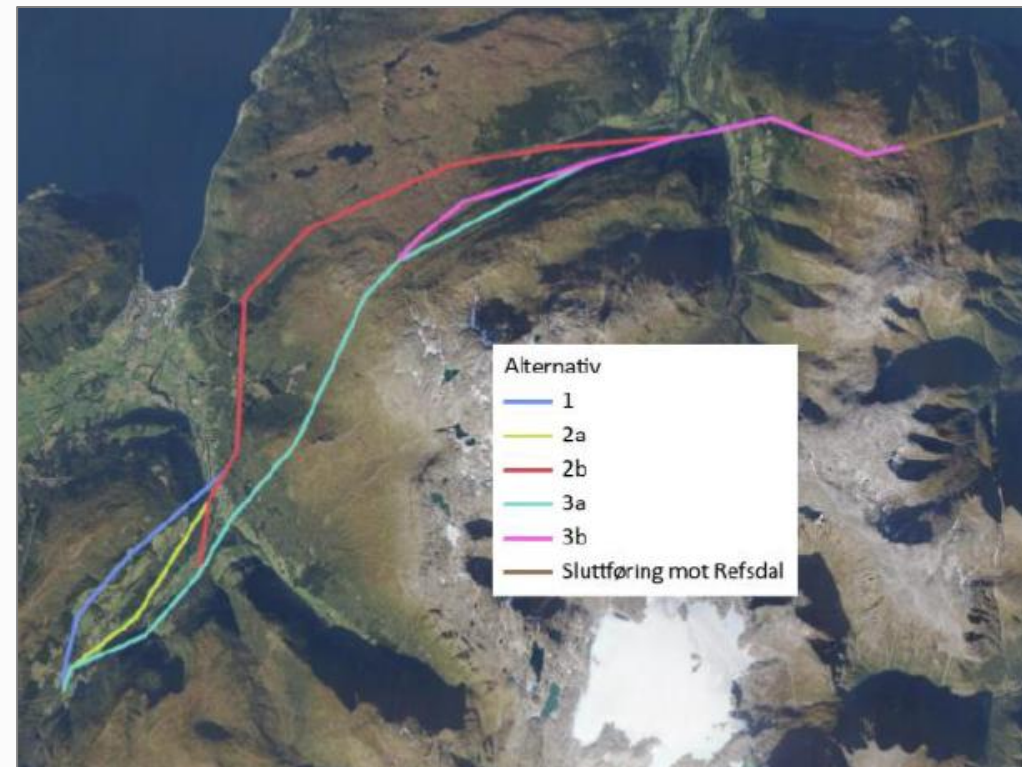
Naturregnskap	
Sum naturpoeng - før	686,4
Tapte naturpoeng	-113,4
Skapte naturpoeng	6,2
Sum naturpoeng – etter	579,2
Endring i naturpoeng	-107,2
Naturpoeng tapt prosentvis	-15,6 %

Eksempel: Statnett

420 kV Vik - Ramnaberg

- Statnett søkte i mai 2023 om å bygge Vik transformatorstasjon i Ovrisdalen og 23 km ny 420kV ledning fra Ramnaberg til den nye stasjonen
- Omsøkt ledning vil erstatte dagens 300 kV på samme strekning

- Det ble konsekvensutredet flere alternativer i tillegg til omsøkt trasé, og to av disse ble benyttet for å teste Naturpoeng-metoden
- Utrekning av delregnskap III Vannmiljø inngår ikke

Erfaringer fra Akershus Energi

- Odal Vindkraftverk

- 34 turbiner i et område med aktiv skogsdrift
- Bygget i perioden 2020 – 2022
- Årlig produksjon 530 GWh
- Premierer avbøtende tiltak
- De gjennomførte tiltakene reduserte antall tapte naturpoeng
 - Redusert veilengde med 10 km og unngår myr og skognaturtyper

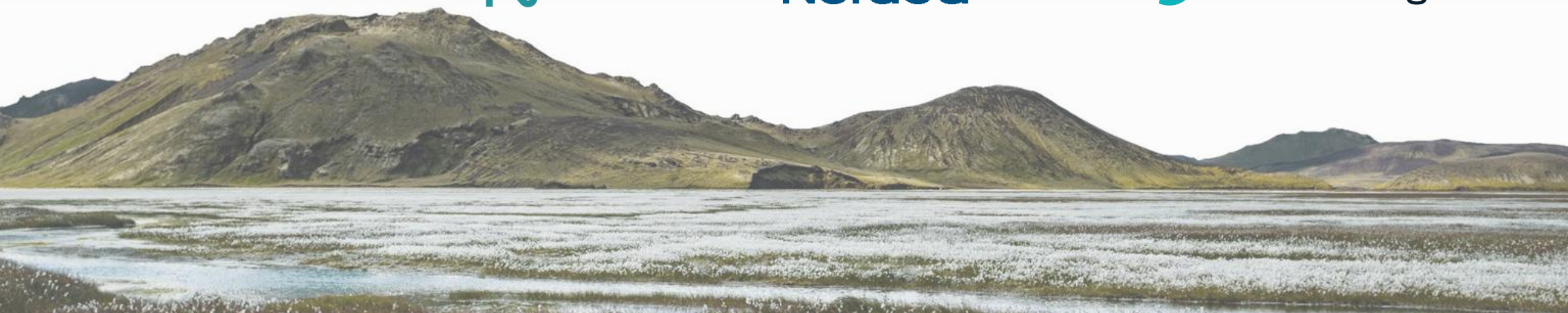
Delregnskap	Tapte poeng	
	<i>Bygget</i>	<i>V-2019</i>
Delregnskap 1	3 070	3 636
Delregnskap 2	1 448	1 732
Delregnskap 3	275	335

Tverrsektoriell interesse

SKANSKA

På vei mot naturpositivitet:

- Lik regulering for alle næringer
- Mulighet for å restaurere – og kompensere
- Vi vil bidra til å flytte politikken – og mobilisere andre næringer

Fornybar
Norge